

SC4BK_ZVP1 Základy veřejného práva 1

syllabus

I. So 14. 9. 2013 8:25 – 11:55

- **administrativní informace** – ukončení (zápočtový test nebo náhradní plnění)
- **cíl a náplň předmětu a přednášek**

a) Veřejné právo vs. soukromé právo

- dělicí linie, vymezení (vliv na postavení subjektů, nároky, úroveň ochrany, atd.), zásady (2/3 a 2/4 Ústavy ČR), charakter právních norem, jednotlivá odvětví
- veřejná správa (správa věcí veřejných) – vlastní orgány s pravomocemi a kompetencemi, odlišné vztahy i obsah, odlišné subjekty a způsob fungování; veřejná správa = státní správa (moci, delegace, ústřední a územní, atd.) a samospráva (obecní a zájmová)

b) Ústavní (ne jen státní) právo

- polyvalentní pojem:

1.) jako právní odvětví

– *předmět regulace*

- společenské vztahy, které vyjadřují povahu státu a státní moci (principy, hodnoty, typ a forma vlády)
- společenské vztahy, které vyjadřují formy výkonu státní moci – zastupitelská, přímá demokracie
- společenské vztahy vyjadřující charakter vztahu jednotlivce a veřejné (státní moci) – občanství, ZPaS
- společenské vztahy vznikající při realizaci státní suverenity a působení státu v mez. prostředí
- *subjekty x subjektivita* – veřejná moc, stát, státní orgány, ÚSC, jednatel, občan, skupina jednotlivců (shromáždění, polit. hnutí, občanská sdružení), veřejnost, menšiny, lid
- *funkce* – regulační působení – regulace vztahu jednotlivce a státu

2.) jako soubor právních předpisů nejvyšší právní síly

- prameny práva v ČR – hierarchizace – pyramida (co s nálezy a soudní rozh., co Právo EU, co mez. sml. co zvyky a obyčeje)
- vývoj – kontinuita a diskontinuita – První rep., ústava z roku 1920, II. republika, Benešovy dekrety, komunismus, nález ÚS, zmírnění křivd, rehabilitace, církevní restituce

3.) jako ústavní subjektivní právo – ZPaS – I., II. a III. gen., vývoj, charakter

4.) jako vědní a učební disciplína – vývoj – státní právo až po ZPaS, způsob výuky,

c) ÚSTAVA ČR + LZPaS – ústava ČR x ústavní pořádek

- teorie ústav, charakter, srovnání se světem, psaná x nepsaná, rigidní x flexibilní, reálné x fiktivní (SSSR, ČSSR), monolegální x více dokumentů x dodatky
- charakter Ústavy ČR a proč? + dynamismus změn či stabilita??? x 9/2 nezměnitelnost (materiální jádro ústavy – nezměnitelné hodnoty)
- funkce Ústavy ČR – základní zákon (regulace základních společenských vztahů – viz výše) – právní x politická (pravidla hry, politikum) x ideologickou (!!!! hodnotově neutrální, ale hodnoty jsou hodnoty) x kulturní (úcta a respekt k ní)
- obsah Ústavy – normy – organizační pravidla a pravidla polit. soutěže
 - vztah státu a jednotlivce (u nás zejména LZPS)
 - cíle a hodnoty (Preamble, úvodní články,...)
- ústavodárná procedura – iniciativa – poslanec, skupina poslanců, Senát, vláda či zastupitelstvo kraje – zvažuje se referendum – lidová iniciativa
 - kvórum – 3/5 většiny všech poslanců a 3/5 všech přítomných senátorů,
 - PREZIDENT NE VETO

d) Ústavní základy ČR – principy konstitucionalismu

- **princip demokracie** - vláda lidu (suverenita – odvození veškeré moci), lidem (přímá, volby - prostřednictvím 3 mocí - reprezentativní) a pro lid (ochrana P a obrana), vláda na čas, brzdy a rovnováhy, princip plurality a konsensu, rovnost občanů, princip většiny a ochrany menšin atd.
- **materiálního právního státu** – úcta k ZPaS a lidské důstojnosti
- **republikánský** – republika, vyloučení jiné legitimace moci, než od lidu
- **parlamentní demokracie** – dělba moci a její jednotlivé složky
- **princip unitárního státu a princip samosprávy** – územní organizace státu
- **princip sociálního státu a solidarity**
- **ochrana soukromého vlastnictví**

e) Dělbba moci – brzdy a rovnováhy, vzájemný vztah mezi nimi (destruktivní nedůvěra)

- **Moc zákonodárná** – složení, vztah obou komor, zákonodárný proces
- **Moc výkonná** – vláda a prezident (co přímá volba)

II. So 5. 10. 2013 15:45 – 19:15

Volby a kampaně, politický systém, média, politické strany a hnutí, financování, politická kultura, soudní přezkum voleb, NSS, správní soudnictví

- a) **Stručné opakování z minula**
- b) **Volby a volební právo v ČR, volební principy**
 - význam voleb v demokracii – tzv. reprezentativní demokracie
 - volební právo v objektivním smyslu prameny, mez. sml. dokumenty x volební kodex
 - volební principy
 - volební právo v subjektivním smyslu v ČR – aktivní x pasivní
- c) **Jednotlivé druhy voleb v ČR (sytém, právní úprava)**
 - Poslanecká sněmovna, EP
 - Senát
 - zastupitelstva obcí a krajů
 - prezident republiky (sólo)
 - referendum
- d) **Soudní přezkum voleb – KS, NSS, fáze, judikatura KS, ÚS**
- e) **Konkrétní problematické aspekty**
 - volební kampaň – politická kultura, čestná a poctivá x kupčení s hlasy aj., přístup do médií – tzv. odstupňovaná rovnost
 - financování politických stran x korupce (př. VV, Rath)
 - kandidatura uvnitř stran, vnitrostranická demokracie
 - sčítání hlasů
 - vyhlásování výsledků x průzkumy, odhady v době hlasování (případ J. Krause – modrá obloha)
 - elektronické hlasování x USA Bush v. Gore
- f) **Přímá volba prezidenta – právní úprava, problémy v praxi**

III. Pá 8. 11. 2013 15:45 – 19:15 (zápočtový test)

Moc soudní a ÚS, vymezení, judikatura, procesní řády (ZÚS, OSŘ, SŘS, TŘ), další odvětví veřejného práva, charakter zákonů, atd.

- a) **Moc soudní v ústavním a politickém systému ČR**
 - vymezení v Ústavě ČR, vztah k ostatním mocím, soudcokracie, judicializace politiky

- postavení soudce – nestrannost x nezávislost, jmenování x odvolávání, kárné stíhání,
- judikatura jako pramen práva? – inter partes x erga omnes, precedenty, common law a equity – ano, ne

b) Struktura soudnictví v ČR

- struktura soudů (stupně), nadřízenost x podřízenost, kasace x apelace
- větve soudnictví a jejich stručná charakteristika (průvodce řízeními)
 - trestní větev – jednotlivé soudy, příslušnost, TŘ
 - civilní větev - jednotlivé soudy, příslušnost, OSŘ
 - správní větev - jednotlivé soudy, příslušnost, SŘS
- NSS a NS – charakter, kompetence, význam, průvodce řízením pro jednotlivce

c) Ústavní soud ČR

- vymezení v ústavním i politickém systému, role, aktivismus či nikoliv, III. komora P, vztah k obecnému soudnictví, charakter činnosti – kontrola ústavnosti
- složení, procedura jmenování x realita
- průvodce řízením – kontrola norem
 - ústavní stížnosti
 - ostatní typy

P.S.: Témata mohou být dle požadavků a aktuální diskuze měněna či probírána s různou intenzitou, vždy záleží na aktivitě studentů, tj. zda přednáška bude školometský monolog vyučujícího či spíše debata nad aktuálními problémy z dané oblasti. Proto Vám dávám na zvážení, co je lepší, a případně Vás vyzývám i k nachystání si aktuálních podnětů k diskuzi k přednášeným tématům....